

Trobada de puntaires

Esparreguera

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Carrer dels Arbres, s/n.
Emplaçament Al nucli antic.

Coordenades:

Latitud: 41.53916
Longitud: 1.86867
UTM Est (X): 405632
UTM Nord (Y): 4599230

Classificació

Número de fitxa 08076 - 184
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tècnica artesanal
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Desaparegut
Notes de conservació: Des de fa uns anys que ja no es fa.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Sense accés
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament d'Esparreguera.
Autoria de la fitxa ArqueoCat SL- Josefa Huertas i Natalia Salazar
Data de registre de la fitxa: dj., 22/05/2008 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: OPC
Data de la darrera revisió: dj., 07/05/2026 - 07:29

Descripció

Anualment tenia lloc la Trobada de Puntaires organitzada per l'Associació de Jubilats i Pensionistes d'Esparreguera, havent-se celebrat l'any 2008 la 16ª edició al cèntric carrer dels Arbres.

La trobada acullia un bon nombre de grups provinents de moltes localitats dels voltants: Abrera, Collbató, Martorell, Olesa de Montserrat, Piera, etc.

Tradicionalment, a Catalunya s'utilitza la tècnica del coixí, que es treballa amb un patró de paper col·locat sobre un coixí cilíndric; d'aquí ve que a les trobades d'Esparreguera s'hi instal·li una parada de venda de patrons al servei dels participants.

Història

Es tracta d'un tipus de teixit de gran lleugeresa i transparència utilitzat com a adorn. Pot ésser de diferents materials: fil prim o gruixut, cotó, llana, seda i fils d'or i argent. Bé que la punta es fabricà des de l'antiguitat hom ha trobat restes de puntes en tombes egípcies, tal com és concebuda actualment no aparegué fins al s XV, sembla que primerament a Itàlia, d'on passà a les costes europees de la Mediterrània occidental i a Flandes.

Els principals tipus de puntes són a l'agulla i al coixí, n'existeixen també al ganxet i a la filoja i finalment la punta al teler, o sia feta per procediments mecànics. La punta a l'agulla té el seu origen en el brodat. Es treballa a partir d'un dibuix previ, abans fet amb pergamí i ara amb paper. El seu punt de partença són sempre les variants del punt de fistó.

A partir del Renaixement els punts geomètrics foren substituïts pels motius florals. Durant el s XVII fou Venècia el centre de producció principal, que passà, durant el s XVIII, a Alençon i a Bayeux. Les principals puntes a l'agulla són les anomenades de: Venècia, Alençon, França, Brussel·les i Murano.

La punta al coixí és treballada en un coixí, generalment cilíndric, damunt el qual hom subjecta un patró de paper on hi ha el dibuix que el puntaire ha de realitzar. Aparegué posteriorment a la punta a l'agulla. Té origen en el treball de teixir. Essent menys costosa que la punta a l'agulla, tingué una difusió molt ràpida. Les principals puntes al coixí són: les de París, Venècia, Arràs, Brussel·les, Flandes i Bruges. Varietats de la punta al coixí són la blonda, el guipur de Flandes i les puntes de Malines. Les puntes derivades de la malla són les puntes al ganxet, i la més apreciada és la d'Irlanda. La punta a la filoja és feta amb un fil fort i brillant, i la variant més apreciada és el frivolité.

A la fi del s XVIII hom inicià la fabricació de puntes per procediments mecànics. El 1824 fou utilitzat el sistema jacquard per a llur fabricació, que es perfeccionà a la fi del s XIX. Aquest procediment permeté la difusió i l'abaratiment de les puntes i portà gairebé a la desaparició del treball artesanal i al seu encariment. Als Països Catalans els treballs de puntes eren una indústria important arreu de la Costa Brava. Durant el s XVII els centres puntaires més importants foren: Barcelona, Arenys de Mar, Pineda, Tordera, Malgrat i Mataró, i s'estima que hi havia 50.000 dones dedicades a aquest ofici. Al s. XIX, malgrat la fabricació industrial, aquests centres, de caràcter artesanals tingueren un moment de veritable esplendor.

Per tal de conservar aquesta singular tècnica artesanal Francesca Bonnemaïson i les germanes Raventós fundaren el 1910 la primera escola de puntaires, més tard (1962) renovada per les germanes Antònia i Montserrat Raventós, que la instal·laren al Palau de la Virreina de Barcelona.

Bibliografia

Enllaços d'interès:

<https://www.puntaires.cat/>

